

Nove knjige

New books

Prof. dr. Galib Šljivo, Izlaz Bosne i Hercegovine na Jadran, (historijska mono-grafija) Planjaks, Tešanj, 2001.

Autor ovog djela, profesor Opće historije novog vijeka i savremenog doba na Filozofskom fakultetu u Tuzli, poznati je naš historičar, koji se već dugo vremena bavi proučavanjem historije Bosne i Hercegovine u 19. stoljeću. Do 1976. godine radio je kao gimnazijski profesor u Orašju. Nastavničku karijeru nastavlja na Višoj pedagoškoj školi u Banja Luci. Za profesora Opće historije novog vijeka i savremenog doba i Metodike nastave historije u zvanju redovnog profesora univerziteta izabran je 1991. godine. Bio je osnivač i direktor Instituta za istoriju u Banja Luci u periodu od 1979. do 1992. godine, kada mu je zbog novonastalih političkih okolnosti spriječen svaki rad.

Od 1984. godine ima najviše naučno zvanje: naučni savjetnik.

Uže polje njegovog naučnog interesovanja je bosanskohercegovačka historija 19. stoljeća. U okviru tog naučnog projekta, na kojem radi više od 30 godina, do sada je objavio 9 obimnih naučnih monografija: Omer-paša Latas u Bosni i Hercegovini 1850.-1852., Klek i Sutorina u međunarodnim odnosima, Bosna i Hercegovina 1788.-1812., Bosna i Hercegovina 1813.-1826., Bosna i Hercegovina 1813.-1826. (drugo izdanje), Bosna i Hercegovina 1827.-1849., Bosna i Hercegovina 1849.-1853., Bosna i Hercegovina 1854.-1860., Orašje 1863.-1995. Deseta monografija iz tog projekta pod naslovom "Izlaz Bosne i Hercegovine na Jadransko more" na više od 375 stranica obrađuje zanimljivo i

nedovoljno proučeno pitanje bosanskohercegovačke historije, čije se refleksije na neki način protežu do današnjeg dana.

Riječ je o nedovoljno proučenom isječku bosanskohercegovačke historije (od 1815.-1878. godine), koji je samo marginalno doticala naša historiografija. "Ni u radovima šireg značaja", kako kaže autor, ovom pitanju nije posvećivana veća pažnja. U historijskoj se nauci ostalo kod činjenice da je dubrovačka teritorija Karlovačkim mirovnim ugovorom 1699. godine odvojena od mletačkog posjeda s dva zemljouza, Klekom i Sutorinom, i da je Bečkim kongresom 1815. godine, kad je Austrija, poslije svih promjena koje je donijelo Napoleonovo vrijeme, konačno zaposjela nekadašnje teritorije Venecije i Dubrovnika na jadranskoj obali, dubrovačka teritorija je i dalje ostala presječena s dva uska zemljišna jezička i time prekida la kontinuitet novostečenog austrijskog posjeda na jadranskoj obali".

To je, zapravo, onaj teritorij današnjeg Neuma, koji pripada Bosni i Hercegovini i onaj u Sutorini, koji je u sastavu Crne Gore. Za ta dva bosanskohercegovačka izlaza na Jadransko more pokazivale su, tokom cijelog 19. stoljeća, interesovanje tada vodeće sile u Evropi: Engleska, Francuska, Austrija, Italija i Rusija, ali i male kao što su Srbija i Crna Gora. Na momente, taj diplomatski sukob dovodio je pomenute zemlje na ivicu ratnog sukoba većih razmjera.

Rasvjetljavajući sve aspekte tog pitanja, ova knjiga predstavlja značajan naučni doprinos i smanjuje još jednu prazninu u našoj historijskoj nauci.

Period od Bečkog (1815.) do Berlinskog (1878.) kongresa posebno je obilježen zamršenim odnosima i peripetijama između dvije velike imperije: Otomanske i Habzburške. Njihovi međusobni odnosi

nerijetko su se prelamali preko Bosne i Hercegovine, kao granične pokrajine između dva međusobno suprotstavljena svijeta. U tim velikim "igrama", male bosanske enklave na Jadranu, bile su ozbiljan kamen spoticanja, predmet natezanja i nagađanja ne samo Austrije i Turske, već i drugih evropskih sila. Ponekad im se pridavao značaj mnogo veći nego što su ga objektivno imale. Dopadljivim kazivanjem i stilom, uz potpunu naučnu aparaturu i historijske izvore (pretežno zapadne provenijencije), manirom iskusnog historičara, autor nas "naprosto" vodi za ruku zamršenim putevima tadašnje velike evropske diplomatije i na primjeru Neuma i Sutorine pokazuje njezino ružno naličje. U tri velika poglavlja knjige upoznajemo tajne misije i ultimatumе, prazne pregovore i nagodbe, dugotrajne sporove i zabrane pristupa moru, odnosno prolaska poštanskom cestom kroz Neum, pokušaje razmjene teritorija itd.

Zvuči poznato, zar ne?

U historijskom smislu, to su događaji dugog trajanja, koji se ne završavaju u jednom stoljeću, pa su i danas na neki način prisutni u globalnim sporovima na Balkanu. Uvjereni smo u to da će se pojavljivanjem ove naučne monografije raširiti vidokrug naših saznanja iz tog dijela naše historije. Stoga će, kako nam se čini, ova knjiga zainteresovati ne samo naučne krugove, već i širu javnost.

Omer Hamzić

Prof. dr. Galib Šljivo, Orašje 1863.-1994. godine, Doprimos Bošnjaka i Hrvata odbrani u ratu 1992-1995. godine, (historijska monografija), Orašje, 2001. godine

Prof. dr. Galib Šljivo, naš poznati historičar, univerzitetski profesor, uvaženi pedagog do sada je objavio 10 knjiga i preko 50 obimnih naučnih radova, pretežno

iz historije BiH u 19. stoljeću, što je na neki način uže područje njegovog naučnog angažmana i rada. Iz tog obimnog naučnog opusa izdvajamo sljedeće historijske monografije: "Omer-paša Latas u Bosni i Hercegovini 1850.-1852.", "Klek i Sutorina u međunarodnim odnosima", "Bosna i Hercegovina 1788.-1812.", "Bosna i Hercegovina 1813.-1826.", "Bosna i Hercegovina 1813.-1826." (drugo izdanje), "Bosna i Hercegovina 1827.-1849.", "Bosna i Hercegovina 1849.-1853", "Bosna i Hercegovina 1854.-1860.", "Izlaz Bosne i Hercegovine na Jadransko more".

Monografija "Orašje 1863.-1995." unekoliko se izdvaja iz tog velikog projekta kako po sadržini, tako i po svojoj namjeni. Autor je prihvatio nimalo lagan zadatak da napiše monografiju tog posavskog grada od njegovog nastanka, 1863. godine, do njegovog izlaska iz rata, 1995. godine, ali sa posebnim osvrtom na doprimos Bošnjaka i Hrvata odbrani u posljednjem ratu. Prihvatajući se tog posla, morao je riješiti nekoliko problema: od nedostatka arhivske i druge građe, posebno za periode između dva svjetska rata i period takozvane socijalističke izgradnje (1945.-1990.), pa do nedovoljne historijske distance za objektivna sagledavanja prelomnih događaja za vrijeme posljednjeg rata (1992.-1995.). To su poznati problemi historijskih istraživanja na mikropplanu, koje je prof. Galib Šljivo, kao iskusan istraživač, izvršno uspio razriješiti.

U prvom dijelu knjige obrađuje razdoblje od nastanka Orašja (Donje Azizije) i dolaska prvih Bošnjaka na to područje 1863. godine, pa do kraja socijalističke Jugoslavije i početka rata 1992. godine. Orašje na Savi podigli su prognanici iz Srbije, "koji nisu pripadali pravoslavnoj vjeroispovijesti". Bili su to posljednji muslimani koji su morali napustiti svoje kuće i imanja po srbijanskim gradovima. U procesu stjecanja nezavisnosti, jedan od glavnih ciljeva Srbije bio je da se "oslobodi" nesrpskog življa,